

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 06.10.2016

Høringssvar – Kommunelovutvalgets utredning 2016:4 – Ny kommunelov

Vi viser til høringsbrev datert 6.4.2016 om Kommunelovutvalgets utredning.

Arbeidsgiverforeningen Spekter organiserer offentlig og privat eide virksomheter, særlig innen sektorene helse, samferdsel og kultur. Vi har relativt få virksomheter som er kommunalt eid. Kommuneloven vil derfor i liten grad berøre våre medlemmer direkte. Samtidig har vi en del medlemmer som leverer tjenester til kommunene, blant annet innenfor barnehage- og omsorgsektoren. Disse berøres blant annet av forslagene i utredningens kapittel 27 om kommunens styring og kontroll med ekstern virksomhet og kapittel 28, om kommunen som tilsynsinstans. Spekters kommentarer vil derfor i hovedsak være knyttet til disse temaene.

Generelt.

Det kommunale selvstyret er en av bærebjelkene i det norske demokratiet. Der hvor de fleste andre europeiske land har bestemmelser omkring kommunalt selvstyre nedfelt i grunnloven, har et slikt prinsipp vært ulovfestet i Norge. Et av de viktigste forslagene fra utvalget er at prinsippet om det kommunale selvstyret lovfestes i det nye kommuneloven. Spekter støtter forslaget om lovfesting og er enig i at en lovfesting av prinsippet vil bidra til å synliggjøre selvstyret og samtidig gi det et rettslig vern. Samtidig er det viktig at ikke maktbalansen mellom kommuner og stat forrykkes som følge av en lovfesting. Statens muligheter til å bestemme hvilke oppgaver kommunene skal ha, hvordan virksomheten skal kontrolleres og at det er mulig å overprøve vedtak må fortsatt være gjeldende.

Kapittel 27. Om kommunenes styring og kontroll med ekstern virksomhet.

I kap 27.3 berøres innsynsrett i selskaper og lignende som utfører oppgaver for kommunen. Kommunelovutvalget sier at innsynsrett i eksterne private virksomheter må vurderes ut fra en avveining av ulike hensyn, blant annet hensynet til virksomheten og hensynet til kommunen/innbyggerne. Utvalget mener videre at avtaleregulering primært bør være kommunens metode for å sikre seg adgang til opplysninger. Samtidig mener utvalget at kommunens kontrollorganer bør ha en egen hjemmel til å kreve opplysninger i de tilfellene der kontrakten ikke gir tilstrekkelig grunnlag.

Spekter er uenig i forslaget om å ha en egen hjemmel til å kreve innsyn. Det er ingen grunn til at kommunen som kjøper av tjenester, skal ha andre lovregulerte rettigheter til innsyn enn andre kjøpere av tjenester fra de samme selskapene. Behovet for innsyn bør avtalereguleres. Vi mener det ikke er nødvendig med en lovregulering i tillegg.

Kap 28. Om kommunen som tilsynsinstans.

På noen områder har kommunen et tilsynsansvar ovenfor virksomheter, uavhengig av om den er kommunal, privat eller statlig. Et eksempel er barnehager. Som nevnt i utredningen får kommunen en dobbeltrolle ved at den fører tilsyn med seg selv. Dette gir en rollekonflikt. I tillegg fører også kommunen tilsyn med de private barnehagene som leverer tjenester til kommunen. Innenfor barnehagesektoren har Kunnskapsdepartementet fulgt opp dette med forslag om at fylkesmannen, i tillegg til kommunen, skal få hjemmel til å føre tilsyn med barnehager i enkelte tilfeller. Vi er enig i utvalgets vurdering av dette egentlig ikke endrer kommunens dobbeltrolle.

Utvalget drøfter eventuell lovregulering av dobbeltrollen ved kommunalt tilsyn (i kommuneloven). Det drøftes om krav til organisering skal lovreguleres, men utvalget legger det bort fordi det er en inngripen i det kommunale selvstyre. Vi forstår det slik at utvalget ser det som mest hensiktsmessig å ta inn en bestemmelse i loven med krav om uavhengighet og likebehandling i gjennomføringen av tilsynet. Det er delt innstilling med hensyn til selve ordbruken i lovforslaget.

Spekter er enig i målet om å unngå dobbeltroller når det gjelder tilsyn og andre oppgaver i kommunene. Vi støtter derfor at dette tas inn i forslaget til kommunelov. I valget mellom å regulere organisering, eller stille krav til uavhengighet og likebehandling, vil nok det første være mest effektivt. Men samtidig vil det å regulere organisering være en sterk inngripen i det kommunale selvstyre. Spekter er derfor enig i at dette søkes regulert ved å stille krav til uavhengighet og likebehandling. Vi har ikke synspunkter på hvilke formuleringer som best ivaretar dette.

Med vennlig hilsen
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Tore Eugen Kvalheim
Direktør